

Παίρνει σάρκα και οστά η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση

Αρχίζει από την επόμενη σχολική χρονιά η σταδιακή εφαρμογή των νέων αναλυτικών προγραμμάτων

Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Η έννοια αυτή μετατράπηκε σε αντικείμενο διαφωνίας, προβληματισμού, ακόμα και κομματικών αντιπαραθέσεων. Γνωρίζουμε, όμως, όντως τι περιλαμβάνει; Τι θα γίνει, δηλαδή, στα σχολεία μας;

ημιουργικότητα, μοντέρνα τακτική, έξω οι καταναγκασμοί και η παπαγαλία, και ένα σύστημα μάθησης πιο μοντέρνο, ζωντανό, με ίσες ευκαιρίες μάθησης για όλους τους μαθητές, οραματίζεται ο αρχιτέκτονας της κυπριακής εκπαίδευσης, ο επικεφαλής της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης και Πρόεδρος του Καθηγητικού Παιδαγωγικού Τμήματος του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Γεώργιος Τσιάκαλος, που ανοίγει τα χαρτιά του στη «Σ».

Κύριε Τσιάκαλε, το νερό μπαίνει πλέον στ' αυλάκι. Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση βρίσκεται στ' αρχικά της στάδια...

Οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις πολύ συχνά αφορούν σε πολλά τμήματα της εκπαίδευσης. Όταν ξεκινούν κάποιες εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις, πολλοί θεωρούν ότι θα πρέπει να ξεκινήσουν π.χ.

thrasivou.pua@slmerini.com

ΤΗΣ **ΑΝΤΡΗΣ ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΥ**

ΣΗΜΕΡΙΝΗ

Κυριακή, 15 Φεβρουάριος 2009, π. 28

«Πιστεύω ότι το νέο εκπαιδευτικό σύστημα θα σώσει μαθητές και γονείς από τα φροντιστήρια», δηλώνει ο καθηγητής Γεώργιος Τσιάκαλος

με την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών ή με την επιμόρφωσή τους ή με τον τρόπο με τον οποίο αξιολογούνται οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές. Όσοι γνωρίζουν, όμως, από εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις, γνωρίζουν ότι η καρδιά μιας εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης είναι τα αναλυτικά πρόγραμμα και ότι ουσιαστικά όλα τα υπόλοιπα στοιχεία που αφορούν το εκπαιδευτικό έργο σχετίζονται με το αναλυτικό πρόγραμμα.

Το αναλυτικό πρόγραμμα λέει πώς θέλω να είναι οι μορφωμένοι άνθρωποι του μέλλοντος, δηλαδή, τα παιδιά που είναι τώρα μαθητές και μαθήτριες, μετά για να το καταφέρω τι ακριβώς πρέπει να δώσω στα παιδιά σε γνώσεις, τι στάσεις πρέπει να καλλιεργήσω, τι συμπεριφορές πρέπει να εξασκήσω με τα παιδιά, τι ικανότητες θα πρέπει να δώσω στα παιδιά. Το επόμενο είναι ποιο είναι το περιεχόμενο γι' αυτό. Ποιες είναι οι μέθοδοι διδασκαλίας και μετά πώς αξιολογώ αυτά τα πράγματα, τι δίνω ως διδακτικά υλικά μάθησης στα παιδιά. Όλα αυτά αποτελούν τα αναλυτικά προγράμματα. Ποιο θα είναι το περιεχόμενο της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, εξαρτάται ακριβώς από το τι κάνουμε στο σχολείο, δηλαδή από τα αναλυτικά προγράμματα. Το πώς αξιολογώ τους μαθη-

τές και τις μαθήτριες εξαρτάται από το τι δίνω στο σχολείο. Γι' αυτόν το λόγο, όταν λέμε ότι βρισκόμαστε στην αρχή ολόκληρης της μεταρρύθμισης, δεν εννοούμε ότι βρισκόμαστε χρονικά στην αρχή, αλλά στο αρχικό στάδιο της μεταρρύθμισης, στον πυρήνα, που είναι τα αναλυτικά προγράμματα.

Συνεπώς, μπορούμε να φανταστούμε τη συνολική μεταρρύθμιση, που αφορά τις επιμορφώσεις εκπαιδευτικών, το ρόλο των επιθεωρητών, τον τρόπο που διορίζονται οι εκπαιδευτικοί. Και όλα αυτά θα έρθουν αμέσως μετά την ολοκλήρωση της συγγραφής των αναλυτικών προγραμμάτων.

Πώς θα γίνει π.χ. η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών;

Πιθανόν να χρειαστούν μια επιμόρφωση σε μεθόδους διδασκαλίας που να σχετίζονται με τα αναλυτικά προγράμματα. Οι μέθοδοι διδασκαλίας δεν είναι ανεξάρτητοι από τους σκοπούς και το περιεχόμενο της εκπαίδευσης. Το επόμενο βήμα είναι ποιος θα κάνει πράξη την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Μπορεί να γίνεται π.χ. από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, ακόμα και από συναδέλφους των εκπαιδευτικών σε εκπαιδευτικές συνεδρίες, οι οποίοι έχουν ήδη εξοικειωθεί με αυτές τις μεθόδους διδασκαλίας.

Πότε αναμένετε να ολοκληρωθούν τα αναλυτικά προγράμματα;

Εμείς κάναμε τους σκοπούς, τις αναλυτικές αρχές των προγραμμάτων, περιλαμβανομένου της αρχής του δημοκρατικού σχολείου με παιδιά με αναπηρίες ή με άλλη μητρική γλώσσα στα σχολεία. Τα

αναλυτικά προγράμματα θα λαμβάνουν υπόψη τους τη διαφορετικότητα, ώστε κανένα παιδί να μη μένει πίσω. Μέχρι τις 31 Ιουλίου θέλουμε να είναι έτοιμα τα αναλυτικά προγράμματα από τις επιτροπές που έχουν οριστεί. Παράλληλα, εμείς θα δουλεύουμε ως επιτροπή με τις επιτροπές αυτές, ώστε εκεί που μπορεί να γίνει, να υπάρξει ακόμα και σύνθεση των μαθημάτων. Θα κοιτάξουμε κυρίως οι επιτροπές αυτές να κάνουν τέτοια προγράμματα σπουδών, που να μπορούν να ικανοποιούν όλους τους σκοπούς που έχουμε, δηλαδή και την πληρότητα των γνώσεων και τη δημιουργικότητα. Βάλαμε ως ασφαλιστική δικλίδα έξι σημαντικούς επιστήμονες μέλη της Ακαδημίας Αθηνών, αλλά και άλλους που είναι επιφανείς επιστήμονες. Όταν ετοιμαστούν τα προγράμματα σπουδών θα τα δουν και αυτοί, ώστε εάν τυχόν εντοπίσουν κάποια λάθη ή παραλείψεις να τα επισημάνουν.

Σε περίπτωση που όλα βαίνουν καλώς, από την επόμενη χρονιά θα ξεκινήσουμε να μπολιάζουμε διάφορα σχολεία της Κύπρου με κάποια στοιχεία των αναλυτικών προγραμμάτων. Άρα θα ξεκινήσουμε με λίγες ώρες της σχολικής μονάδας. Π.χ. σε 3 ή 4 σχολεία στην 5η Δημοτικού, μπορούμε να πούμε ότι οι Φυσικές Επιστήμες θα διδαχθούν με τον καινούργιο τρόπο. Σε κάποια άλλα σχολεία αυτό μπορεί να γίνει με τα Μαθηματικά. Άρα, στον πρώτο χρόνο θα το έχουμε δοκιμάσει χωρίς να προκαλέσουμε αναστάτωση στα σχολεία. Στο δεύτερο χρόνο, θα το εφαρμόσουμε σε περισσότερα σχολεία. Μετά από δύο χρόνια θα κάνουμε την ει-

σαγωγή των αναλυτικών προγραμμάτων, θα έχουμε ήδη λάβει υπόψη μας τυχόν παραλείψεις και τότε τη σχολική χρονιά 2011-2012 θα μπουν τα αναλυτικά προγράμματα στο σύνολό τους σε όλα τα σχολεία. Την επόμενη χρονιά θα ξεκινήσει η παραγωγή των νέων διδακτικών υλικών.

Ωστόσο, έχετε διαφωνήσει με τον τρόπο που επιλέχθηκαν τα μέλη των Επιτροπών, τα οποία θα ετοιμάσουν τα αναλυτικά προγράμματα. Για ποιο λόγο;

Πρώτον, διαφώνησα για λόγους αρχής. Οι επιστήμονες δεν επιλέγονται από κόμματα. Για το εάν οι επιστήμονες έχουν επιστημονική ή όχι το λέει η επιστημονική κοινότητα. Κατά δεύτερον, εμείς που ασχολούμαστε με τα αναλυτικά προγράμματα γνωρίζουμε ότι οι επιστήμονες είναι αυτοί που ασχολήθηκαν με αυτά. Διότι κάποιος μπορεί να έχει κάνει διδακτική των Μαθηματικών, αλλά να ανήκει στην παλιά σχολή. Ωστόσο, δεν εκφράζω δυσπιστία για τους ανθρώπους που διορίστηκαν τώρα. Θεωρώ ότι μπορούμε να δουλέψουμε. Διαφώνησα κυρίως με τη διαδικασία. Προτιμούσα τη συγκρότηση των Επιτροπών να την κάνει η δική μας Επιτροπή. Επιλέχθηκε όμως η διαδικασία ευρείας διαβούλευσης του Υπουργού Παιδείας, με όλες τις πολιτικές δυνάμεις, έτσι ώστε να διαλυθούν οποιεσδήποτε επιφυλάξεις υπήρχαν σχετικά με τις προθέσεις της Κυβέρνησης. Αντιλαμβάνομαι τις ιδιαίτερες συνθήκες της Κύπρου, δηλαδή, τη δυσπιστία ορισμένων κομμάτων, γι' αυτό αποδέχθηκα αυτή τη διαδικασία.

ΣΗΜΕΡΙΝΗ

Κυριακή, 15 Φεβρουαρίου 2009, p. 28

Δεν χάσαμε χρόνο

Μέχρι σήμερα, οι αρμόδιοι φορείς δέχθηκαν αρκετές κατηγορίες για το μεγάλο χρονικό διάστημα που πέρασε και η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση δεν προχωρούσε. Τι απαντάτε σε όλους αυτούς;

Την προηγούμενη βδομάδα, κάποιοι από τους γνωστούς επιφανείς είπαν «καλά, δεν το εννοούσαμε έτσι». Έλεγαν πριν, «μα είναι δυνατόν για 35 σελίδες να χρειάστηκαν τόσο χρονικό διάστημα»; Ναι, τόσο χρονικό διάστημα χρειάζονται! Και μάλιστα έλεγαν «μόνο 35 σελίδες»; Εγώ λέω δυστυχώς τόσες πολλές σελίδες, γιατί η δουλειά που κάναμε είναι από τις δυσκολότερες. Χρειάζεται κατ' αρχάς συναίνεση, την οποία μπορεί κανείς να κερδίσει μόνο εάν προηγουμένως υπάρχει συζήτηση, από την οποία συλλέγονται απόψεις. Εγώ έκανα περισσότερες από 60 συναντήσεις, ομιλίες, εκδηλώσεις, παιδαγωγικές συνεδρίες, για να μπορέσουμε να καταλήξουμε. Θα μπορούσα να δώσω 550 σελίδες παίρνοντάς τες από τις δημοσιεύσεις μου. Ήθελα να μιλήσω με γονείς και το έκανα, και συγκέντρωσα και τις δικές τους απόψεις. Δεν θα θυσιάζα αυτές τις συνεδρίες, γιατί αυτές μας βοήθησαν. Κόμματα π.χ. να έρχονται και να λένε «μα αυτό είναι γενικόλογο». Το σημαντικότερο στα αναλυτικά προγράμματα είναι οι σκοποί. Αυτοί που δεν γνωρίζουν, το αντικρίζουν ως γενικόλογο. Αλλά, στην πραγματικότητα, από εκεί εξελίσσονται τα πάντα. Δεν χάσαμε χρόνο. Οι δημοκρατικές διαδικασίες που ακολουθήσαμε ήταν αναγκαίες, για να πετύχουμε την εκπληκτική συναίνεση για μένα, την οποία πετύχαμε τόσο γρήγορα. Η δημοκρατία πάντα κατηγορείται για το ότι κλέβει χρόνο από ειδήμονες.

ΣΗΜΕΡΙΝΗ

Κυριακή, 15 Φεβρουαρίου 2009, π. 28

ΣΗΜΕΡΙΝΗ
Κυριακή, 15 Φεβρουάριος 2009, p. 28

Πρωτιά σε ό,τι αφορά το μαθησιακό επίπεδο

Ποια είναι τα αρνητικά στοιχεία στο υπάρχον εκπαιδευτικό μας σύστημα;

Το αναλυτικό μας πρόγραμμα. Είναι γνωστό ότι τα παιδιά στη Σιγκαπούρη και στη Φινλανδία είναι πρώτα στα Μαθηματικά. Τα παιδιά στη Φινλανδία, πηγαίνουν σχολείο σε ηλικία επτά χρονών. Σε ηλικία 15 χρονών ξέρουν καλύτερα Μαθηματικά απ' ό,τι τα δικά μας παιδιά. Τι κάνουν στη Α' και Β' Δημοτικού; Τα παιδιά μας μαθαίνουν στις πρώτες τάξεις να μετράνε μέχρι το 20 και να κάνουν πρόσθεση. Στη Φινλανδία στις δύο πρώτες τά-

ξεις κάνουν μαθηματικές έννοιες, από τη Γεωμετρία, αλλά και από την Άλγεβρα. Μετά κάνουν πρόσθεση. Αυτό είναι υπόθεση αναλυτικών προγραμμάτων. Στη Γερμανία, στο μάθημα της Ιστορίας, το πρώτο πράγμα που κάνουν στην 5η δημοτικού είναι τον Ηρόδοτο. Γιατί ο Ηρόδοτος λέει, «ρώτησα τον έναν και μετά ρώτησα και τον άλλον, σε ένα άλλο σημείο λέει ότι πράγματα που τα είχσα εγώ, να μην έρθει κάποιος να μου πει ότι είναι αλλιώτικα γιατί τα ξέρω». Δηλαδή, θέλουν να θέσει το θέμα ότι η ιστορία συζητιέται και ότι

ΣΗΜΕΡΙΝΗ

Κυριακή, 15 Φεβρουάριος 2009, p. 28

πρέπει να ανατρέχεις στις πηγές και να τις ελέγχεις. Σε εμάς θεωρούν ότι αυτό πρέπει να γίνεται στο Λύκειο. Στα λανθασμένα αναλυτικά προγράμματα οφείλεται το γεγονός ότι οι Κύπριοι μαθητές, σύμφωνα με έρευνες, έχουν άκρως απογοητευτικές επιδόσεις

στα Μαθηματικά, τις Φυσικές Επιστήμες και τη Γλώσσα. Εάν δώσουμε στους εκπαιδευτικούς και τους επιθεωρητές τα νέα αναλυτικά προγράμματα, θα βρεθούμε στις πρώτες ευρωπαϊκές χώρες σε ό,τι αφορά το μαθησιακό επίπεδο.

ΣΗΜΕΡΙΝΗ

Κυριακή, 15 Φεβρουάριος 2009, π. 28

Θα λάβουμε σοβαρά υπόψη τις ευαισθησίες για την Ιστορία

Σε ό,τι αφορά τη Γλώσσα, ορισμένοι αναφέρουν ότι το επίπεδο των μαθητών είναι αρκετά χαμηλό λόγω της χρήσης και της κυπριακής διαλέκτου. Ποια είναι η άποψή σας;

Χώρες όπου έχουν μια διάλεκτο και μετά χρησιμοποιούν μίαν άλλη γλώσσα, τότε αυτά τα παιδιά θα έχουν όντως πρόβλημα με τη γλωσσική έκφραση. Στην Κύπρο, όμως, δεν ισχύει κάτι τέτοιο. Μόνο εάν ξαφνικά διακοπεί η μητρική γλώσσα ενός παιδιού προκύπτει πρόβλημα.

Με ποιον τρόπο η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση θα συμβάλει στην άνοδο του μαθησιακού επιπέδου των Κυπρίων μαθητών;

Θα κυριαρχήσει ένα μαθησιακό περιβάλλον το οποίο δίνει κίνητρο στα παιδιά, απελευθερώνοντας όλες τις δυνάμεις των εκπαιδευτικών, οι οποίες αυτή τη στιγμή είναι δεσμευμένες από ένα ανα-

λυτικό πρόγραμμα που προβλέπει από την αρχή μέχρι το τέλος τι ακριβώς πρέπει να κάνουν. Πιστεύω ότι το νέο εκπαιδευτικό σύστημα θα σώσει μαθητές και γονείς από τα φροντιστήρια.

Αναφερθήκατε εκτενώς στη συνέντευξη στα αναλυτικά προγράμματα. Σε ό,τι αφορά το μάθημα της Ιστορίας, θα αλλάξουν κάποια βιβλία; Τι θα γίνει ακριβώς;

Μετά την κατάρτιση των αναλυτικών προγραμμάτων, θα πρέπει φυσικά να ετοιμαστεί και διδακτικό και μαθησιακό υλικό, που θα χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές. Το διδακτικό υλικό στη σημερινή εποχή περιλαμβάνει όχι μόνο βιβλία, αλλά και DVD, CD κλπ. και αυτό το υλικό θα υπάρχει στη διάθεση των σχολείων. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσονται ασφαλώς τα βιβλία που θα έρχονται από την Ελλάδα, αλλά και η χρήση των σημερινών βιβλίων, όταν οι εκ-

παιδευτικοί αποφαινούνται ότι αυτό βοηθάει τη διδασκαλία τους.

Ποια είναι η άποψή σας σχετικά με το σάλο που δημιουργήθηκε την τελευταία περίοδο για την Ιστορία;

Όπου υπάρχουν έντονες ευαισθησίες, εκεί υπάρχουν επίσης ανηυχία, φόβος, δυσαπιστία, ακόμη και αντιπαραθέσεις. Αυτό που εμείς πρέπει να κάνουμε στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι να λάβουμε σοβαρά υπόψη μας αυτές τις ευαισθησίες. Προσδοκώ ότι αυτό ακριβώς θα κάνει και η αρμόδια επιτροπή που ορίστηκε για την κατάρτιση του προγράμματος σπουδών για το μάθημα της Ιστορίας. Θεωρώ, επίσης, δεδομένο ότι η Επιτροπή δεν θα αποδεχθεί οποιεσδήποτε παρεμβάσεις και θα κάνει τη δουλειά της με τον καλύτερο τρόπο.

ΣΗΜΕΡΙΝΗ

Κυριακή, 15 Φεβρουάριος 2009, p. 28

